

Opera

Spotkanie III

Zadanie I

Przeczytaj poniższy tekst. Wypisz nowe pojęcia muzyczne i napisz swoimi słowami ich definicję.

Wiek XX przynosi nowy rodzaj w muzyce operowej – OPERĘ EKSPRESJONISTYCZNĄ. Sztandarowe dzieła to wczesne opery Straussa „Elektra” i „Salome”, to również opery innego wielkiego kompozytora Aleksandra Skriabina.

Ale wiek XX to przede wszystkim powstanie techniki dodekafonicznej.

W konwencji dur-moll jeden z dźwięków gamy pełni funkcję podstawową dla danej tonacji (np. dźwięk g jest podstawą tonacji G-dur i g-mol), wszystkie inne pozostają w mniejszej lub większej zależności od dźwięku głównego. Natomiast w dodekafonii odrzucono tę zasadę, uważając, że wszystkie dźwięki są jednakowo ważne.

Wielu też kompozytorów XX wieku wprowadza do muzyki przypadkowość, nieokreśloność (tzw. aleatoryzm). Aleatoryzm w kompozycji muzycznej zakłada, że całość utworu jest określona w zarysie- szczegóły zaś uzależnione są od przypadku.

Wśród zwolenników aleatoryzmu kontrolowanego znajdziemy jednego z największych naszych kompozytorów XX wieku- Witolda Lutosławskiego.

Zadanie II

Polska opera XX wieku to przede wszystkim twórczość Karola Szymanowskiego.

Przeczytaj poniższy tekst i postaraj się w 5 zdaniach opowiedzieć o wielkim muzyku przy pomocy pisma obrazkowego.

Muzyka Karola Szymanowskiego (1882-1932) była głęboko oparta na polskiej tradycji muzycznej. Muzyk często sięgał w swoich inspiracjach do skarbnicy polskiej sztuki ludowej, szczególnie do muzyki góralskiej i kurpiowskiej. W twórczości artysty szczególne miejsce zajmuje opera „Król Roger”, o której historycy muzyki pisali, że jest dziełem wspaniałym, acz samotnym, nie znalazła bowiem kontynuacji w twórczości innych kompozytorów. Muzyka góralska inspirowała Szymanowskiego wielokrotnie. Najlepszym tego dowodem może być muzyka do baletu „Harnasie”.

„Nie wiem, czy jesteśmy narodem bardzo, czy też średnio muzykalnym- pisał kiedyś Szymanowski- z bogactwa i piękności naszego folkloru należałoby wnioskować, iż wprost nie umieliśmy w dostatecznej mierze wyzyskać wrodzonej naszej muzykalności, nadając jej wyższą formę: społecznej kultury muzycznej...”

Zadanie III

Połącz prawidłowo nazwisko polskiego kompozytora XX wieku umieszczone poniżej po lewej stronie kartki z tytułem opery przez niego skomponowanej. Aby prawidłowo wykonać to zadanie przeczytaj teks pomocniczy do tego ćwiczenia.

.....	
Krzysztof Penderecki	„Lord Jim”
Romuald Twardowski	„Czarna maska”
Krzysztof Penderecki	„Raj utracony”
Romuald Twardowski	„Maria Stuart”
.....	

Tekst pomocniczy:

Opery w Polsce komponuje także inny wielki kompozytor- Krzysztof Penderecki. W wielu krajach świata uznawany jest za reprezentanta polskiej muzyki współczesnej i za jednego z najwybitniejszych twórców naszej epoki.

Krzysztof Penderecki wystawił dotąd cztery opery: „Raj utracony”, „Czarna maska”, „Król Ubu”, „Diabły z Loudun”.

Wraz z kompozytorem Romualdem Twardowskim (opery: „ Cyrano de Bergerac ”, „Lord Jim”, „Maria Stuart”, „Historyja o świętej Katarzynie”, „Tragedyja albo rzecz o Janie i Herodzie”) są uznawani za twórców współczesnych oper o wybitnych walorach artystycznych.

Zadanie IV

„....dzieje ludzkości to właściwie dzieje jej muzyki. Jest to jakby tajemne światło, oświecające od wewnątrz istotne znaczenie życiowych faktów.....”

Karol Szymanowski

Zastanów się, jak możesz zinterpretować słowa Szymanowskiego .

Co według Ciebie oznacza owo „tajemne światło”.

Dlaczego rozwój sztuki mógłby być symbolem dziejów ludzkości?